

FILIKO FANZIN

Yelkenler Fora!

Korsanlar mı ? Deniz Haydutları mı ?

Televizyonda günlük yaşantımızda çokça görmüş, duymuşuzdur. Haberlerde; somalili korsanlar, izlediğimiz filmlerde; Karayip korsanları (Pirates Caribbean), Tüm bayraklara karşı (Aganist All Flags), Korsan Kral (the King's Pirate) çocukluğumuzun çizgifilmeleri; Vikingler, Korsan Jack Ejderha Avcısı, Temel Reis Kabasakal.

Peki çokça gördüğümüz, duyduğumuz korsanlar kimlerdir, nelerdir ?

Uluslararası litaratüre göre Somali'deki korsanlara, korsan diyemeyiz. Çünkü korsanın genel tanımını yapacak olursak; Belli bir ülkeye (otoriteye) bağlı olarak, bağlı oldukları ülkenin karasuları içerisindeki tüm yabancı gemileri yağmalama, kaçırma hakkı olan denizcilerdir. Kazandıkları ganimeti ülkenin hazinesine verir ve ganimetten cüzzi miktarda pay alır.

Hiç bir otoriteye bağlı olmadan faaliyet yürüten denizcilere ise "Deniz Haydudu" denir. Somalili

korsanlar bu yüzden korsan değil, deniz haydududur. Çünkü bazen Nijerye karasularında bazen Somali çevresindedirler. hiç bir ülkeye bağlı değildirler. Gemi kaçırlar ve karşılığında fidye isterler. İngilizcede bu iki kavram "corsair" korsan, "pirate" deniz haydudu olarak ayrılmıştır.

Bu coğrafya ya yakın geçmişten bir örnek vermek gerekirse Osmanlı devleti zamanındaki korsanlık faaliyetleri yerinde olacaktır. Nam-ı diğer Kaptanı Derya olan Barbaros Hayrettin Paşa o dönemde korsanlık yaparak nam salmıştır. Osmanlı devletinebağlı olarak yabancı gemilerden ganimetleri gasp ederek Osmanlı Devleti'nin hazinesine vermiş ve karşılığında devlet tarafından mükâfatlandırılmıştır. Günümüzde bu korsanlık faaliyetleri uygun bulunmadığından yasaklanmıştır. Bu iki kavram arasında belirlenen bu farka rağmen, haberler dilini değiştirmemiş, günlük yaşantımızda her iki kavram da hâla "korsan" olarak kullanılmaktadır.

Aden 'de Konvoy

Birkaç akşamdır gemiden izlediğimiz manzara oldukça ilginç ve güzel. Önce Süveyş kanalı geçişi, sonrasında iyice bastırın sıcak, ardından bu sıcak yaz gecesinde parıldayan yakamozlar* ve nemli bir geceye çakan şimşekleriyle üzerimize inen yağmur...

Bugünden itibaren gemide bir başka telaş var; Somali açıklarındaki korsan tehdidi. Sırf bu yüzden normal bir seyirde olmayacak önlemler alındı gemi genelinde. Her taraf kilitlendi, gerekli olmadıkça hiç kimse güverteye çıkmayacak. Güverte çevresine dışarıdan kolay müdahale edilemesin diye dikenli teller çekildi. Geminin bordasına* Somali dilinde "Dikkat Yüksek Voltaj Var" tabelaları asıldı. Tüm gün güverte tayfası bunlar için uğraştı.

Bu bölgeden geçecek olan gemiler aynı alanda buluşarak, gerekirse durup (drift) diğerlerini bekleyerek Aden Körfezi'nin tehlike ihtiva eden kısmını konvoy halinde geçiyorlar. Biz de yarım gün kadar Çin savaş gemilerinin eşlik edeceği bir konvoy bekledik. NATO üyesi pek çok ülkenin savaş gemileri, belli vardiya aralıklarınca bu bölgede gemilere eşlik ederek güvenliği sağlıyorlar. Bize eşlik eden Çin savaş gemilerinde iki helikopter, bir de Hovercraft* vardı Yaklaşık 25 gemi, üç sıra halinde, yakın mesafeli olarak yola koyulduk. Okyanuslarda çoğu zaman başka bir gemiyle karşılaşmak günler ya da haftalar alabilirken, karanın görünmediği bu sularda bunca geminin bir arada sefer halinde olması çok garip bir manzara. Her geminin bir kişiliği var adeta. Hepsinin bir uyuğu, bir rengi, fiziki farklılıkları, taşıdıkları yükleri ve tipleriyle ruhları var.

1 Yakamoz (plakton): Denizde yayılan bir tür bakteriyel organizma

2 Borda: Geminin yan kısımları, dış cephesi

3 Hovercraft: Hem karada hem suda gidebilen araç.

Konvoyda bizimle beraber iki Türk gemisi daha var. Bu konvoyu iki savaş gemisi yürütüyor. Öncesinde birbirlerinden haberdar oldukları için konvoydaki tüm gemilerin adlarından haberdarlar. Bu bölge tehlikeli olduğundan her gemiyi A-1, A-2 şeklinde isimlendirmişler ve bu isimleri konvoydaki tüm gemilere mesaj olarak göndermişler. Güvenlik açısından gemiler birbirleriyle haberleşirken bu yazılı isimleri kullanıyorlar. Bu kuralı ihlal eden tek bir gemi var ki karşısındaki gemiyle haberleşirken sürekli olarak geminin gerçek ismini kullanıyor. Tahmin edileceği üzere bu bir Türk Gemisi.

Kontrollü olarak geçtiğimiz körfezde, güverte tayfası da gözcülük yapıyor. Savaş gemileri hızımızı ve yönümüzü tayin ederek tüm gemilerle iletişimini sürdürüyor. Akşam saatlerinde Ay'ın bile

aydınlatmaktan çekindiği deniz, her zaman kapkaranlık olurken, bu gece etraftaki gemilerle ışıl ışıl, sanki bir fener alayı. Yıldızlar denize inmiş gibi bir görüntü hakim. Manzarayı seyretmek için köprüüstüne çıkıyoruz. Köprüüstü, geminin rotasının takip edildiği Kaptan Köşkü diyebileceğimiz geminin en üst katını oluşturuyor. Bu katın yan balkonlarına da “kırlangıç” deniyor. Bu ismi çok seviyorum. Kırlangıca çıktuktan birkaç dakika sonra gözümüz zifiri karanlığa alışıp tepemizdeki Samanyolunun neredeyse tamamını görmeye başlıyor. Şimdi yıldızlar hem denizde hem de gökyüzünde. Sancak tarafta bizimle yol alan savaş gemisi kuvvetli projektörlerini etrafında gezdirerek ilginç görüntüler sunuyor.

Bu fantastik mekan içinde küçük müyüz büyük mü karar veremiyorum. Sıkılmadan bu sessizlikte aldığımız yol diliyorum ki feraha erecek...

Libertatia

19.yy sonlarına doğru yaşamış bir mürettebat düşünün. Sadece özgür bir hayat için mücadele edenleri. İşte Libertatia da bir özgürlük mücadelesini anlatır bizlere. Madagaskar civarında yaşamışlar. Bayrakları korsanların kullandığı Jolly Roger'ın tersine beyaz, "Tanrı ve Özgürlük" sloganları ise içimizi coşkandıran bir ses gibiydi. Belli başlı kuralları vardı. Örneğin tüm ganimetlerin ortak olması gibi. Kendileri için mülkiyete karşı ortak bir yaşam belirlemişlerdi. Herkes ihtiyacı kadar olanını alıyor ve hep birlikte mücadele ediyorlardı. Devletlerin ve yasa koruyucularının gemilerini yağmalayarak köleleri özgürleştiriyorlar, mahkumları serbest bırakıyorlardı. Köleler Libertatia'ya katıldılar. Mutluydular çünkü artık başkaları için değil kendileri için çalışıyorlardı. Ama başka gemilerde köle olan akrabalarını, arkadaşlarını

gördükçe üzülüyorlardı. Arkasından o üzüntü yerini öfkeye bırakıyordu. Onlar için bir kişi dahi tutsaksa herkes tutsaktı. Daha fazla köleyi özgürleştirmek istiyorlardı. Uzunca bir

süre mücadeleye devam ettiler ve mücadeleyi büyüttüler. Daha sonra ortak bir toprak tutarak tanımla ilgilenmeye başladılar. Topraklarının sınırları yoktu, mülkiyetsiz yaşamı orada da devam ettirdiler. Hiçbir zaman özgürlüklerinden ödün vermediler. Aralarında paylaşma ve dayanışmayla örülür bir

ilişki vardı. Kimse asla ortak olana benim dememişti. Kendilerinin olanı da paylaşmışlardı. Tabii her şey ortak olduğu yerde paranın hiç bir anlamı yoktu. Libertatia, kaptan Charles Johnson diye biri tarafından "A General History of the Pyrates" (Korsanların Genel Tarihi) adlı

kitapta bahsedilmektedir. Bir korsan ütopyası olarak nitelendirilir ama gerçek mi kurgu mu tam olarak bilinmemektedir. Kim bilebilir ki belkide kurmaca diye düşünülen bu hikaye gerçektir. Günümüzde de hâla aralarındaki dialogların belgeleri, yaşantılarından kalan izler varlığını koruyor. Kim istemez ki böyle bir dünyanın varlığını. İnsanların eşit ve özgürce yaşadığı bir dünyayı. Yazının ayrıntılı bilgilerini <http://en.wikipedia.org/wiki/Libertatia> adresinden bulabilirsiniz. "A General History of the Pyrates" kitabını da internette bulabilirsiniz.

DENİZCİLİK LİSESİNDEN SONRA...

Hangi Gemiye hangi sefere çıkabileceğini gösteren 3 tür ehliyet vardır. Bunlar ; sınırlı vardiya ehliyeti, vardiya ehliyeti ve uzakyol vardiya ehliyetidir.

Sınırlı vardiya ehliyeti; Usta Gemiciler ve Güverte Locomotivinin üstünde yer alan, yakın kıyasal sefer bölgesinde sefer yapan 500 GT'den daha küçük gemilerde çalışabilmesi için en alt seviye zabitan yeterliliğidir.

Vardiya zabiti ehliyeti; Gibraltar'dan (Cebelitarık) içeride akdeniz ve karadenizde 500-3000 GT arasındaki gemilerde çalışabilmesi için zabitan yeterliliğidir.

Uzakyol vardiya zabiti: 3000 GT ve daha büyük gemilerde çalışabilmesi için zabitan yeterliliğidir.

Denizci olmaya baş koyduysanız denizcilik lisesinden mezun olduktan sonra önümüzde iki seçenek var. Ya bölümün devamı olan üniversiteye girmek ya da mesleğe hızlı bir giriş yapmak..

Üniversite mi okuyacaksınız ? O zaman ya YGS, LYS ye girip 4 yıllık bir üniversite kazanacaksınız ya da direkt olarak 2 senelik meslek yüksek okulu okuyacaksınız.

Dört senelik üniversiteyi kazandıysanız ve bitirdiğinizde ise "kaptan" ya da "başmühendis" olabilmek için de iki sene zorunlu hizmet yapmak zorundasınız. Dört senelik üniversitelerde uzakyol vardiya zabıtlığı kolay gibi görülsede yoğun ders çalışma ve denizcilik yaşantısını geç pratikleştirme bu seçeneğin zor yanıdır. İki senelik üniversitelere, denizcilik lisesinden okul puanı ile direkt geçişle girilebiliyor. İki senelik meslek yüksek

okulunun sonunda vardiya zabiti ehliyeti veriliyor.

Üniversite okumayı düşünmüyor musunuz ? Yani hayata bir an önce atılmak için pratik üzerinden mesleğe yaklaşmakta mantıklı bir yön.

Denizcilik lisesinden mezun olduktan sonra vardiya zabiti ehliyeti veriliyordu. Ama artık Denizcilik haberleşme ve ulaştırma bakanlığı bu sene çıkarttığı yasa ile liselerde vardiya zabiti ehliyetini sınırlı vardiya zabiti olarak düşürdü. Yani önceden denizcilik liselerinden mezun olan öğrenciler 3. ve ya 4. kaptan olarak göreve başlarken yeni gelen değişikliklerle yalnız gemici ya da yağcı olabiliyor. Bu yasanın iki senelik meslek yüksek okulunun da vardiya zabiti ehliyeti vermesinden dolayı denizcilik lisesi ile meslek yüksek okulu arasında bir fark yaratmak amacı olduğu söyleniyor. Şu anda okuyan öğrencilerin kazanılmış hakları devam ediyor. Yönetmelikteki düzeltmeler 2012 yılının 14 Şubatında kararlaştırılıp ve uygulamaya kondu. Yönetmelik yayımlandıktan sonra yeni alınacak öğrenciler için bu yeterlilikler geçerli olacak.

Üniversite okumadan ehliyetimizi yükseltebilir miyiz ? Diyelim ki sınırlı vardiya ehliyeti ya da vardiya ehliyeti aldınız. Üniversite okuma niyetinde değilseniz ve üniversite okumadan ehliyetinizi

yükseltmek istiyorsunuz.. Peki bu mümkün müdür ? Yani dört yıllık üniversite okumadan ehliyetimizi uzak yol vardiya zabıtlığına yükseltebilir miyiz ?

Eski yasaya göre yeterlilik yükseltmek için 24 ay zorunlu deniz hizmeti yapmak gerekiyordu. Ama yeni gelen yasa ile bu süre 36 aya çıkartıldı. Dört yıllık bir üniversite okuduğunuzda ise "kaptan" ya da "başmühendis" olabilmek için de iki sene zorunlu hizmet yapmadan olamıyorsunuz. Zorunlu deniz hizmetini tamamladıktan sonra artık Gemi Adamları Sınav Merkezinin hazırladığı sınavı girmeye hak kazanmış oluyorsunuz. Eğer sınavı da verirseniz yeterliliğinizi yükseltebilirsiniz.

Üniversite okumak ya da üniversite okumadan mesleğe atılmak, önümüzde bu iki seçenek var. İki seçeneğinde hem zorlukları hem de kolaylıkları var. Bu iki seçenektan hangisini seçeceğimiz ise bize kalmış. Üniversite okuyarak geç başlanan bir yaşam mı? yoksa yavaş yavaş pişerek mesleğe erken atılmak mı ?

Dülger Balığı'nın Ölümü Sait Faik Abasıyanık

Hepsinin gözleri güzeldir. Hepsinin canlıyken pulları kadın elbiselerine, kadın kulaklarına, kadın göğüslerine takılmağa değer. Nedir o elmaslar, yakutlar, akikler, zümrütler, şunlar bunlar?...

Mümkün olsaydı da balolara canlı balık sırtlarının yanar döner renkleriyle gidebilselerdi bayanlar; balıkçılar milyon, balıklar şan ü şeref kazanırdı. Ne yazık ki soluverir ölür ölmez, öyle ki, büzülmüş böceklerle döner balık sırtının pırıltıları. Benim, size ölümünü hikâye edeceğim balığın öyle parıltılı, yanar döner pulları yoktur. Pulu da yoktur ya zavallının. Hafifçe, belirsiz bir yeşil renkle esmerdir. Balıkların en çirkinidir. Kocaman, dişsiz, ak ve şeffaf naylondan bir ağız vardır: Sudan çıkar çıkmaz bir karış açılır. Açılır da bir daha kapanmaz.

Vücudu kirlice, esmer renkte demiş miydim?

Rum balıkçıların hrisopsaros -Hristos balığı- dedikleri bu balık, vaktiyle korkunç bir deniz canavarı imiş. İsa doğmadan evvel, Akdeniz'de dehşet salmış. Bir Finikeli denize düşmeye görsün! Devirdiği Kartacalı çektirmesinin, Beni İsrail balıkçı kayığının sayısı sayılamamış. Keser, biçer; doğrar, mahmuzlar; takar, yırtar; koparır atar; çeker, parçalamış. Akdeniz'in en gözü pek; insandan, hayvandan, fırtınadan, yıldırımdan, belâdan, işkenceden yılmaz korsanı, dülger balığının adından bembeyaz kesilirmiş.

İsa, günlerden bir gün, deniz kenarında

gezinirken sandallarını büyük bir korkuyla bırakıp kaçan balıkçılar görmüş. "Ne oluyorsunuz?" diye sorunca balıkçılara; "Aman" demişler balıkçılar, "elâman! Elâman bu canavardan! Sandalımızı kırdı, arkadaşlarımızı parçaladı. Hepsinden kötüsü, balık tutamaz olduk, açlıktan kınılırız."

İsa, yalınayak, başı kabak, dülger balıklarının yüzlercesinin kaynaştığı denize doğru yürümüş. En kocamanını, uzun parmaklı elleriyle tutup sudan çıkarmış. İki elinin başparmağı arasında sımsıkı tutmuş, eğilmiş, kulağına bir şeyler söylemiş...

O gün bu gündür dülger balığı, denizlerin görünüşü pek dehşetli, fakat huyu pek uysal, pek zavallı bir yaratığıdır. Birçok yerlerinde çiviye, kesere, eğriye, kerpetene, destereye, eğeye benzer çıkıntıları, kemikle kılçık arası dikenleri vardır. Dülger balığı adı ona bunlardan ötürü

takılması
olmalı.

Bütün bu alat ü edavatın dört yanını, şeffaf naylondan diyebileceğimiz işlemeli bir zar çevirmiştir. Kuyruğa doğru bu incecik zar azıcık kalınlaşır, rengi koyulaşır, bir balık kuyruğunun biçimini alır.

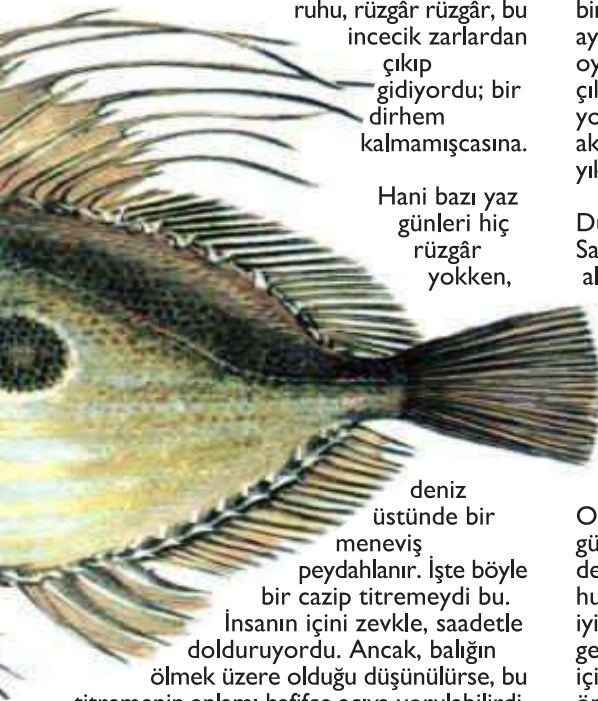
Oltaya tutuldu muydu dünyasına, sulara küsüverir. Nasıl bir korku içine düşer kimbilir? Onun için dünya bomboştur artık. Oltadan kurtulsa da fayda yoktur. Suyun yüzüne yamyassı serilir. Kocaman gözleriyle insana mahzun mahzun bakar durur. Sandala aldığınız zaman dakikalarca onun sesini işitirsiniz. Ya, sesini! Bir o, bir de kılangoç balığı sandalda ölünceye kadar ikide bir feryada benzer, soluğa benzer acı bir ses çıkarır. İnce zardan ağzını bir kere ağlara vurmasın, küstüğünün resmidir dülger balığının.

Bir gün, balıkçı kahvesinin önündeki; yarısı kırmızı, yarısı beyaz çiçek açan akasyanın dalına asılmış bir dülger balığı gördüm. Rengi denizden çıktığı zamandı. Yalnız aletlerinin etrafını çeviren incecik, ipekten bile yumuşak zarlari titreyip duruyordu. Böyle bir oynama hiç görmemiştim. Evet, bu bir oyundu. Bir görünmez iç rüzgârının oyunuydu. Vücutta, görünüşte hiçbir titreme yoktu. Yalnız bu zarlari zevkli bir ürperişle tatlı tatlı titriyorlardı. İlk bakışta insana zevkli, eğlenceli bir şeymiş gibi gelen bu titreme, hakikatte bir ölüm dansiydi. Sanki dülger balığının

ruhu, rüzgâr rüzgâr, bu incecik zarlardan çıkıp gidiyordu; bir dirhem kalmamışcasına.

Hani bazı yaz günleri hiç rüzgâr yokken,

deniz üstünde bir meneviş peydahlanır. İşte böyle bir cazip titremeydi bu. İnsanın içini zevkle, saadetle dolduruyordu. Ancak, balığın ölmek üzere olduğu düşünülürse, bu titremenin anlamı hafifçe acıya yorulabilirdi. Ama insan, yine de bu anlam'a almağa çalışıyordu. Belki de bu, harikulâde tatlı bir ölümdür. Belki de balık, hâlâ suda, derinliklerde bulunduğunu sanyordur. Karni tok, sırtı pektir. Akşam olmuştur. Denizin dibinin kumları gıdıklayıcıdır. Altta, diş yumurtaları, üstte erkek tohumları sallanıyor, sallanıyor, sallanıyordu. Vücudunu bir şehvet anı sarmıştır... Birdenbire dehşetli bir şey gördüm: Balık tuhaf bir şekilde, ağır ağır ağarmağa, rengini atmağa, hem de beyaz kesilmeğe giden bir hal almağa başlamıştı. Acaba bana mi öyle geliyor? Sahiden rengini mi atıyor? Demeğe, dikkatli bakmağa lüzum

kalmadan, yanılmadığımı anladım.

Kenarları süsleyen zarların oyunu çabuklaşmağa, balık da, git gide, saniyeden saniyeye pek belli bir halde beyazlaşmağa başladı. İçimde dülger balığının yüreğini dolduran korkuyu duydum. Bu, hepimizin bildiği bir korku idi: Ölüm korkusu.

Artık her seyi anlamıştı. Denizlerin dibi âlemi bitmişti.. Ne akıntılara yassı vücudunu bırakmak, ne karanlık sulara, koyu yeşil yosunlara gömülmek... Ne sabahları birdenbire, yukarılardan derinlere inen, serin aydınlıkta uyanıvermek, günün mavi ve yeşil oyunlari içinde kuyruk oynatmak, habbeler çıkarmak, yüze doğru fırlamak... Ne yosunlara, canlı yosunlara yatmak, ne akıntılarla âletlerini yakamozlara takarak yıkanmak, yıkanmak vardı. Her şey bitmişti:

Dülger balığının ölüm hali uzun sürüyor. Sanki balık su hava dediğimiz gaz suya alışmağa çalışmaktadır. Hani biraz dişini sıksa, alışması mümkündür gibime geldi.

Bu iki saat süren ölüm halini, dört saate, dört saati sekiz saate, sekiz saati yirmi dörde çıkardık mıydı; dülger balığını aramızda bir işle uğraşırken görüvereceğiz sanıyorum.

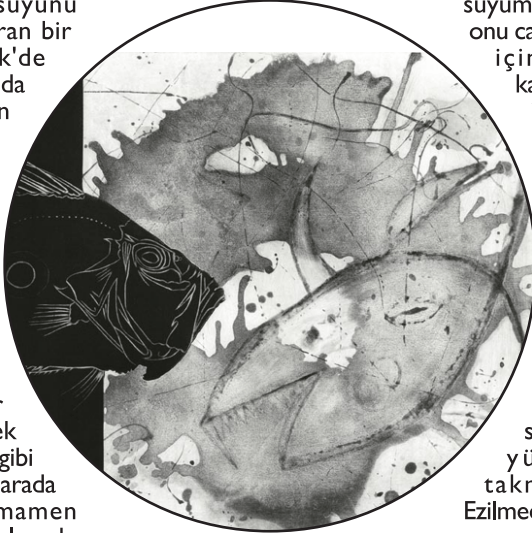
Onu atmosferimize, suyumuza alıştırdığımız gün, bayramlar edeceğiz. Elimize görünüşü dehşetli, korkunç, çirkin ama, aslında küser huylu, pek sakin, pek korkak, pek hassas, iyi yürekli, tatlı ve korkak bakışlı bir yaratık geçirdiğimizden böbürlenerek onu üzme için elimizden geleni yapacağız. Şaşırarak, önce katlanacak. Onu şair, küskün, anlaşılmayan biri yapacağız. Bir gün hassaslığını, ertesi gün sevgisini, üçüncü gün korkaklığını, sükûnunu kötülecek, canından bezdireceğiz. İçinde ne kadar güzel şey varsa hepsini, birer birer söküp atacak. Acı acı sırtarak İsa'nın tuttuğu belinin ortasındaki parmak izi yerlerini, mahmuzları, kerpeteni, egesi, testeresi ve baltasıyla kazıyacak. İlk çağlardaki canavar halini bulacak.

Bir kere suyumuza alışmağa görsün. Onu canavar haline getirmek için hiç bir fırsatı kaçırmayacağız.

SAİT FAİK NE DEMEK İSTEDİ

Dülger balığı ezilmiş bir bireyin tragedyasıdır. "Dülger Balığının Ölümü" hikayesi sıradan bir balığın ölümünden bahseder. Dülger balığı hikayede o kadar sıradandır ki bizden biri dahi diyebiliriz. Çünkü yaşadığı toplum düzeni dülger balığı'nın suyunu kirleten, buharlaştıran bir düzendir. Sait Faik'de hikayenin başlangıcında dülger balığını çirkin bir balık olarak tasvir etmiş. Hikayede dülger balığı çirkinliğinden dolayı dışlanır. Artık yaşadığı toplum onu ötekileştirmiştir. Ötekileşen dülger balığı yalnız kalır. Ve yalnız kalan dülger balığı için iki seçenek kalmıştır. Ya kendisi gibi yalnızları toplayıp bir arada durmak ya da tamamen soyutlanıp ölümü beklemek. Dülger balığı ilk seçeneği seçer ve ötekileştiren topluma karşı, özgür bir toplum oluşturmak için mücadele eder. Dülger balığı asi ve hırçındır artık. Onu bu hale getiren balıkçılardan hesabını soracaktır. Balıkçılar dülger balığı ile baş edemediklerini anlayınca Hz. İsa'yı çağırırlar. Sait Faik hikayede din ve iktidar ilişkilerini de anlatır. Hz. İsa motifi dülger balığının hakkını aramasını engellemek için kullanılan bir araç olacaktır. İsa Dülger balığı'nı iki parmağıyla tutar

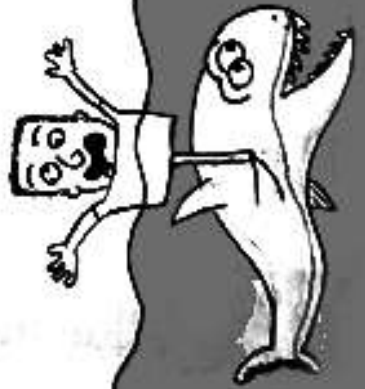
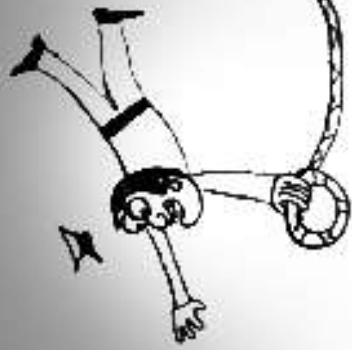
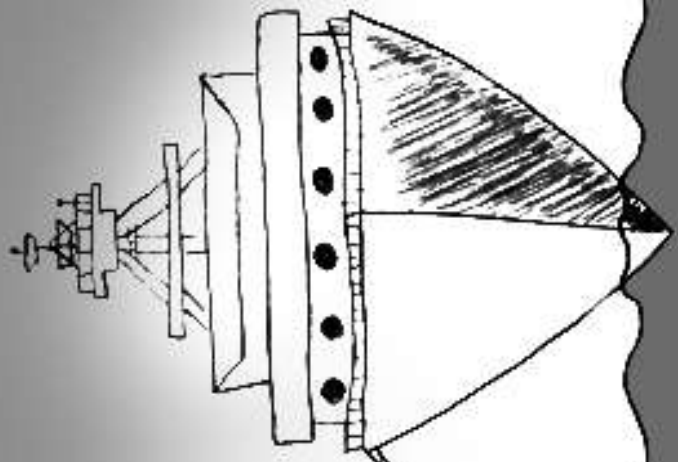
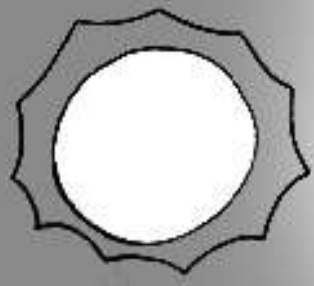
kulağına bir şey fısıldar ve dülger balığı sakin, uysal bir yaratık olarak kalır. İsa balıkçıların rahat avlanması için balıkları iyi sömürmesi için yardımcı olur. Daha sonra tutulan o balıkları sindirmesi kolay olacaktır.

P e k i sıradan, ezilen bu Dülger balığı kimdir? Kimileri bir işçi olduğunu söyler kimileri ise Sait Faik'in kendisi olduğunu söyler. Sait Faik ezen yani zenginleri ve ezilen yani yoksulları edebi olarak ele almıştır. Hikaye'de Dülger balığı için 'onu şair, küskün anlaşılmayan biri yapacağız' diye bahsetmiştir. Sait Faik Dülger Balığının Ölümü hikayesini yazdığı sırada hastaydı ve bir yıl sonra sirozdan öldü. Kendisi de Dülger balığı gibi toplumun soyutlaştırdığı

ölen bir balıktır. Dülger balığının çiviye, eğeye, kesere, kerpetene benzeyen çıkıntuları vardı tasviri ile Dülger balığı işçiye benzetilmiştir. Hikayenin sona doğru yaklaştıkça dülger balığı da ölümüne yaklaşıyordu. 'Bir kere suyumuza alışmağa görsün, onu canavar haline getirmek için hiç bir fırsatı kaçırmayacağız' dizeleri ile Sait Faik vedasını etmiştir. Alıştırmak istenen su Dülger balığının istediği su değildi. Alıştırmak istenen su bulanık, çamurlu pis bir suydü. Dülger balığı ise berrak temiz su içerisinde yaşamının hayaliyle sona geldi. İsteddiği sadece özgür sulara yüzgeçlerini ağa takmadan çırpıyordu. Ezilmeden yenmeden sadece çırpıyordu.

AREZ DENİZ

İnsanlar kara toprağa, denizciler çılgın dalgalara aittir

Geceye karışan karanlıktaki dalgaların vahşice dövdüğü geminin güvertesinde yalpalayarak ilerlemeye çalışan denizciler dolanıyordu. Deniz gemiyi öyle sallıyordu ki, düzgün bir hatta ilerlemek imkânsızlaşmıştı. Zemin deprem oluyormuşçasına sallanıyordu ve genç bir denizci, midesinin bulandığını hissediyordu. Yüzüne doğru esen rüzgâra direnmek için verdiği çaba bir yana, midesinde durmaya pek de niyetli gözükmeyen yemekler de farklı bir çalışma içerisindeydi. Doğrusu bu hiç de işleri kolaylaştırmıyordu. Fırtına, gemiyi suyun üzerinde bir yaprak gibi sallıyordu. Dalgalar zaman zaman köprü üstüne kadar yükseliyor ve denizcilerin değil hareket etmek, gemide kalabilmekte bile zorlanmalarına sebep oluyordu. Şu anki en kötü durumsa muhtemelen ambarları sağlama almamış olmalarıydı. Bir fırtına beklemiyorlardı ve işleri ertelemişlerdi. Oysa şimdi o hiç de beklemedikleri fırtına onlarla alay edercesine üstlerine çökmüştü. O erteledikleri işi şimdi bu zor koşullarda ve alelacele bir şekilde yapmak zorunda kalmışlardı.

Zemine adımlarıyla tutunmaya çalışırken genç denizci, kafasında yer eden düşünceleri engelleyememişti. Böyle bir fırtınanın geldiğini nasıl görememişlerdi? Aslında şu anda yapmaması gereken ilk şey bu olduğu halde istemsizce şüphe duyuyordu. Bu kadar büyük bir fırtınayı önceden görmemek mümkün müydü? Her şey düzgünce yapılırsa bunun olası olduğu inanamıyordu. Özellikle şimdi, bir karınca sürüsü gibi birlikte ve hatasız çalışmaları gerekirken şüphelenmeye zamanı olmamalıydı ama kendisine engel olamamıştı. Aklına üşüşen şüpheleri kovamamıştı. Dikkatinin dağılmasını önleyememişti.

Düşüncelerini bölen şey, bu fırtınada bile çok net bir şekilde duyulabilen gürültüydü. Sesin geldiği yöne döndüğünde artık hiçbir şey için zamanı kalmamıştı. Şüphe duymak için bile artık zamanı yoktu, dikkatini toplamak için de, herhangi bir şeyi sorgulamak veya ambar kapaklarını sağlamlaştırmak için... Hiçbir şey zaman yoktu. Artık sadece sessizleşmek ve kendisini başka bir kişiymişçesine dışardan, uzaklardan izlemek için zaman vardı.

Nereden geldiğini bile göremediği bir metal parçası şiddetle bedenine çarpmıştı. Zaman durmuştu. Kaçabileceğini düşünmüştü ama yapamamıştı. O kadar hızlı bir şekilde sallanan zemin ve kuvvetli rüzgâra karşıyken hareket edebilmesinin imkânsız olduğunu biliyordu. Bunları biliyor olduğu için kaçmaya çalışmadığı düşünülebilirdi ama öyle değildi. Hayır, sadece donakalmıştı. Hareket etme kabiliyeti yok olmuştu. Yapabildiği tek şey üzerine doğru savrulan metal plakayı izlemek olmuştu. Kendi bedenine çarpan ve etni kesen metalin soğuğunu hissetse bile hareket edemiyordu. Şok mu geçiriyordu? Muhtemelen öyle olmalıydı. Bu iyiydi, şok acıyı azaltırdı. En azından onun hissetmesini biraz önlemeliydi değil mi? Bir metal parçası tarafından kesilmiş olmanın yol açtığı acıyı hissetmek istemiyordu. Yinede göğsünü delen soğuk metali hissedebiliyordu... Bedenini terk eden sıcak kırmızı sıvıyı da hissedebiliyordu. Kendi kanı akın akın vücudundan ayrılırken yapabildiği tek şey seyretmekti.

En başından bakmaması gerekliydi, biliyordu. Görmediği bir yara daha az gerçekçi olurdu. Böyle bir yara ne kadar az acıtılabirdiyse o kadar az acıttırdı! Yine de böyle şok etkisi yaratan bir olay gerçekten yaşadığına kendisini inandırabilmek için görmek zorundaydı. Gerçekten bunları yaşayıp yaşamadığına kendisini inandırabilmek istiyordu. Dahası, acıyı hissetmek istiyordu. Hala hayatta olduğunu anlayabilmek için, bu gerekliydi. Soğuk ve ıslak zemine bedeni çarparken bunu hissetmek istiyordu... İlik kan bedeninden uzaklaşırken, vücudunun üzerinden süzülen sıvının ısınısını veya etni kesip, göğüs kafesini yarmış, çığırını delmiş olan soğuk ve keskin metali hissetmek istiyordu. Son nefeslerine doğru yol alırken, nefesin dudaklarından çıktığı anı da hissetmeliydi. Son anlarında yaşadığı her şeyi, her şeyi hissetmeli, özümsemeliydi...

Bedenini ıslak zemin üzerinde savuran rüzgâr, tulumun ceplerindeki eşyaları da yerlere çarpmaya başlamıştı. Önce yerlere oradan da sonsuz denize boşalıyordu hepsi. Genç denizci eline çarpan ve parmaklarının arasından geçmeye çalışan bir kâğıt hissetmişti. Sıkıca tuttu onu, sanki hayatta kalmasını sağlayabilecek bir şeymişçesine tuttu. Hayata olan

tüm isteğini kullanarak, hareket etme kabiliyetini yitirmiş bedenine söz geçirmişti. Sadece son bir çabaydı biliyordu. Son ve anlamsız bir çabaydı... Fakat ne olursa olsun, insan böyle bir canlıdır işte, anlamsız olduğu halde bırakamıyordu umutlarını...

Etrafta koşuşturan insanları duyabiliyordu. Rüzgârın altında sadece silüetleri seçilebilen kardeşlerini, hayal meyal da olsa görebiliyordu. Gözlerini ellerinde tuttuğu şeye çevirdi. Bir kadın fotoğrafıydı. Sararmış yıpranmış kenarları nemle kıvrılmıştı. Görüşü de bulanıklaşıyordu artık, çok net göremiyordu. Göremese bile biliyordu. Aylar boyu ev özeleyle alev alan kalbini az da olsa avutan şeydi o, bazen saatlerce bakabileceğini düşündüğü şeydi... Resimdeki kadın, kollarını iki yana açmış neşeyle gülüyordu, en güzelyse gözleriydi. Işıl ışıl parlayan, hayat dolu gözleri... Çok iyi hatırlıyordu genç denizi. Her geçen saniye hayattan yavaş yavaş kopan denizi, yüzüne acı çekmesine sebep olan bir gülümseme yerleştirdi. Acı veriyordu. En ufak hareket dahi acı vericiydi ancak, son anlarında gözyaşları eşliğinde can vermeyecekti. Madem ölüyordu o halde yüzünde bir gülümsemeyle ölmek isterdi, öyle hatırlanmalıydı. Aciz, korkmuş, üzgün değil. Gülmeye çalıştı ancak yarım saniye başarabildi bunu.

Yüreği acıyordu. Canı yanıyordu. Keskin metal değildi canını yakan. Hayır, onu bile gölgede bırakabilen bir kalp acısıydı. Onun ardında bıraktıkları, ölüm haberini aldıklarında ne yapacaktı? O kadın, yine aynı neşeyle gülebilecek miydi? Arkasından kimsenin ağlamasını istemiyordu ama biliyordu ki ağlayacak insanlar olacaktı. Onun yüzünden acı çekecek olanlar muhakkak olacaktı. Ölümünden korkmuyordu ama ölmek istemiyordu. Sevdiklerine acı çektirmek istemiyordu! Hiç değilse onlara veda edebilseydi, belki o zaman bu acı biraz hafiflerdi ama imkânı yoktu. Ölüyordu... Bitmişti artık, bu sondu.

Yerde pembe bir sıvıyla kaplanmış halde yatarken gözleri artık göremez olmuştu. Göremiyor olsa bile hala aynı noktaya bakıyordu. Kör gözlerle son bir kez daha görebilmeyi umuyordu. Nafle, kaybetmişti artık. Şansı yoktu. Gitgide ölüyor, yok oluyordu.

Alnına yerleştirilen bir el hissetti. Evet, hala hissedebiliyordu. Uğultulu da olsa hala duyabiliyordu. Gözlerinin yaşardığını hissederken tutamadı artık kendini. Ağlıyordu. Hiç kimse görmeden, duymadan, sessizce... Giderek gömüldüğü dipsiz karanlığın içinde son dakikalarını

böyle harcıyordu. Fırtına sanki gözyaşlarını gizlemek istemişçesine şiddetini arttırmıştı. Dalgalar ve yağmur, gözyaşlarına karışıyorlardı. Ardından artık soğumaya yüz tutmuş olan kan onlara eşlik ediyordu. Siyaha çalan kırmızı hızlı soluyor, dalgalara teslim olmuşçasına rengini pembeye çeviriyordu. Ardından mavilikle buluşuyordu. İşte o zaman, geride kalan tüm izler siliniyordu.

Üşümeye başlamıştı... Hissizleşiyordu artık. Yinede soğuğu hissedebiliyordu. Bu hissettiği neyin soğuğuydu tam olarak? Metal zeminin mi? Kalbini az farkla ısıtlayan demir plakanın mı? Azgın dalgaların mı? Veya belki de ölümün soğuğuydu, bilemiyordu. Bilmesi imkânsızdı değil mi? Gözleri görmüyordu zaten, üstelik kulaklarında çınlayan sesler de artık gitgide uzaklaşıyordu. Uzaklaşan kendisi miydi yoksa sesin kaynağı mıydı emin değildi. Gerçi artık fark etmiyordu. Soğuğun içerisinde, artık bedeni donduğundan olacak, tutamadığı kâğıdın kayıp gittiğini hayal meyal hissetti. Önemi yoktu artık...

Dudaklarına yerleştirilen ıslak bir kâğıt parçasını hissettiğini sandı. Emin olamıyordu. Bunu hayal ediyor da olabilirdi. Hiçbir şeyden emin değildi artık. Hayır, yanlış oldu. Bir şeyden emindi. Bu sondu, bitmişti artık. Zoraki bir nefes aldığında, ıslak sigaranın orada olduğunu anlayabilmişti ama onu ağzında tutabilecek kuvveti yoktu. Yanağına çarparak oradan yere yuvarlanıyordu sigarası. Çok, hem de çok belirsizdi. Verdiği nefeste bir parça sigara dumanı karışmıştı. Oda öylesine belli belirsizdi ki... Oysa daha önemli olmalıydı. Verdiği son nefes böyle silik olmamalıydı. Kendi kaniyle karışmış yağmur ve dalgalar eşliğinde belli belirsiz bir nefes ile ölmek, bu dünyaya böyle veda etmek doğru gelmiyordu. Bir şeyler eksik olmalıydı. Bir şeyler yanlıştı. Ölüm, bu kadar basit olmamalıydı!

Bedeni tüm ısını kaybetmişti. Donuyordu... Soğuk çok arsızdı, her şeyi kendisine istiyordu. Tıpkı dalgalar gibi... Kıskaç ve arsız dalgalar gibi... Kükreyen dalgalar denizcileri kendilerine almak istiyordu. Yanlarında tutmak, onları bırakmamak istiyordu. Gemiye çarpan azgın dalgalar ve onlarla dans edercesine kıvrılıp bükülerek yok olan köpükler, denizcileri kara toprağa bırakmak istemiyordu. Denizcilerin bedenlerini yanlarına almaya çabalıyorlardı. Kıskaçtı deniz, kıskaçtı dalgalar. Kimseyi bırakmazdı aldığı. İnsanlar toprağa aitti ama denizciler onundu. Arsızdı işte...

Tarih: 4 Aralık 2012

Yer: Şile

Olay: Batan Akuru yük gemisine yardıma giden Kıyı Emniyeti'ne ait KEGM-7 Acil Müdahale Botu kayalıklara çarptı.

Olayın Bilançosu: 3 denizci ile yardıma gelen bir balıkçı hayatını kaybetti.

Olaylar ardından bir çok soruyu da peşinde getirdi.

İlk önce "Kıyı Emniyeti botu arızalı mıydı?" sorusunu gündeme geldi.

Deneme Seyiri yapan KEGM-7 botu iskele makinesinin gaz kolunun devre dışı kalmasıyla rihtıma kadar tek makine ile seyir yapmak zorunda olduğu kaydediliyor. Hal bu ki arıza 1 Temmuz 2012'de Bakım Onarım Şubesine bildiriliyor. 14 Ağustos 2012'de de arızanın bir türlü giderilemediği belirtiliyor. Keşke sorunlar sadece bununla sınırlı kalsa. İhmal üstüne ihmaller devam ediyor. Kurtarma botunun otomatik pilotunun olaydan 8 gün önce arızalı olduğu ayrıca motoru çalıştırmaya yarayan Emergency Akülerinden birinin boş olduğu ve KEGM-7 botu hemen hemen her ay iskele ana makineden kaynaklanan arızalar yaptığı da ihmaller arasına ekleniyor.

Peki, KEGM-7 botu kayalıklara çarptığında kara tahliyesi neredeydi? Herhangi bir aksiliğe karşı önlem olarak kara tahliyesi bulunmalıydı.

Önlem alınmış olsaydı kaptan Cemil Özben şuan da ölü olmayacaktı.

Ya kaptan Cemil, bu hava koşullarında hangi akılla bota çıkabilirdi? Belki hiç bir akıllı başında insan o hava da bota çıkmazdı. Ve kaptan Cemil'de 4 aralık günü o bota çıkacağını bilemezdi.

O gün telefon çaldı. Cemil'i göreve çağırıyorlardı. Kaptan Cemil bu hava da bota çıkmanın ölüm olduğunu söyledi. Ama aldığı yanıt onu mecbur bırakmıştı. Çünkü eğer göreve gitmezse iş akdinin feshedileceği yani işten atılmakla tehdit etmişti. Cemil kaptan'ın eşi, kocasının zorla ölüme götürüldüğünü söyledi. İnsan hayatı bu kadar ucuz değil. 7 yetim, 4 ağlayan eş bırakıldı diye isyanını dile getirdi.

Kıyı Emniyeti'nin görevi denizde güvenliği sağlamaktır. Ancak bu olay da güvenlik sağlanabiliyor mu? Her meslekte olduğu gibi denizcilik her alanında da iş kazası sonucu ölüm tehlikesi var. Ya iş kazası

ne? İş kazası; Verilen görev ya da yaptığın iş sırasında her türlü güvenlik önleminin alınması halinde gerçekleşen kazalardır. Ve yine "i her önlemi aldık. İş kazasıdır bu. Demek kaderinde bu yazılmış" diyerek de iş kazasını yapılan ihmalleri örtmek amaçlı olabileceğini hiç düşündünüz mü?

Bot batmadan önce telefonla bir görüşme yaptık. İş akdinin feshedileceğini söylüyordunuz, edebilirsiniz çünkü biz ölüyoruz, dedi görüşmesinde. Elini uzattı kaptan Cemil. Ona uzanmadı kimse. Yardım çığırları arasında bir dalga alıp götürdü kaptan Cemil'i. Ve o ihmaller halâ devam ediyor. Bir madencinin patlamayla sıkışıp kaldığı maden ocağında, bir inşaat işçisinin düştüğü beşinci katta, bir fabrika işçisinin makineye sıkışıp kalan kolunda, dalgalarda kaybolan bir denizcinin canında.

PABLO NERUDA

DENİZİN İŞÇİLERİ

Valparaiso'da davet etti beni
denizin işçileri: ufak tefek ve haşindiler,
ve onların kavrulmuş yüzleri
Pasifik Okyanusu'nun coğrafyası gibiydi:
kocaman suların
derininde bir girdaptılar onlar, bir dalganın
kası,
fırtınada deniz kanatlarından bir sürüydü
onlar.
Onları yoksul küçük tanrılar olarak görmek
güzeldi
yarı çıplak, yetersiz beslenmiş; güzeldi
görmek onları kavgada ve hızla yürürken
yandaki okyanusun insanlarıyla,
başka sefil limanların erkekleriyle,
ve güzeldi işitmek onları,
aynı dili konuşuyordu hepsi de, İspanyollar
ile Çinliler

Baltimore'de ve Kronstadt'da konuşulan dili.
Ve Enternasyonal'i söylediklerinde ezgiledim
içimden:
yüreğimden kopan bir ilahiye,
'Kardeşler' diye seslenmek istedim onlara,
ama şarkıya dönüşen tek bir şefkat vardı
bende
onların şarkısıyla ağzımdan denize ulaşan.
Beni kendilerine eşit saydılar, güç dolu
bakışlarıyla
kucakladılar beni,
tek bir sözcük söylemeden baktılar bana ve
şarkı söylediler.

(*'América, no invoco tu nombre en vano' / 'Canto
General' den*) Türkçeye çeviren: İsmail Aksoy

'FİLİKA' Hayat Kurtarıcı

Deniz uçsuz bucaksız bir derya. Bu derya içerisinde ufuklara kadar uzanan bir özgürlük var. Sanki sonsuzmuş gibi bir derinlik yaratır bizde, deniz. Ama özgürlüğe elimizi bile uzatamayız. Özgürlük bir adım uzağımızdayken bir gemi içerisinde bin mil varmış gibi görülür bizlere. Ayaklarını o özgürlüğe sokamazsın, yüzemezsin içinde. İşte Filika Fanzin denizde sefer yapmak yerine özgürlük içinde yüzdürmeyi anlatır bizlere.

Filika; denizde oluşabilecek yangın, çatışma, batma gibi durumlarda gemi personelinin emniyetle gemiyi terketmesini sağlayan botlardır.

Yani filika can kurtarır. Ve bizlerde denizcilik üzerine çıkardığımız fanzinin adını "FİLİKA" koyduk. Çünkü içine yazdığımız her bilgi, yaşamın bilgisi ve aynı zamanda denizcilik üzerine farklı bir açıdan bakmamıza yarayacak bilgilerdir. Denizciliğin her türlü konusunu edebi şekilde ele aldığımız bir fanzindir.

Onca ölümlere, onca iş kazalarına, onca tutsaklığa, onca adaletsizliklere inat Filika Fanzin yaşamı savunur. Ve bizleri o ölümlerden özgürlüğe taşıyan filikadır. Deniz üstünde filikayı taşımaz, filika içinde denizi taşır. Herkes filikanın yolcusudur. kimimiz fırtınalarda kaybolur, kimimiz dalgalarda boğulur, kimilerimizde filika da özgürlüğe dokunur.

Siz de Filika ile özgürlüğe dokunmak istiyorsanız, bizimle mail üzerinden irtibata geçmeniz dahi yeterlidir.

filikafanzin@gmail.com
facebook.com/FanzinFilika

